

Het "Wondkoffer-project": een samenwerking tussen thuiszorg en FTN

Tootje Hoovers*
Ineke Broekkamp**

Het concept "patiënt georiënteerde verpleging" wortelt zich in toenemende mate in de dagelijkse praktijk.

Een voorbeeld hiervan is het "wondkoffer-project".

Het "wondkoffer-project" is voortgekomen uit een samenwerking tussen de vakgroep wondverzorging in Noord-Holland noord en de apothekers, die aangesloten zijn bij de Stichting Farmaceutische Thuiszorg Noord-Holland Noord, ook wel FTN genoemd.

De vakgroep wondverzorging bestaat uit wijkverpleegkundigen en wijkziekenverzoekenden van Kruiswerk West-Friesland, Kruiswerk Kop van Noord-Holland en Regionale Thuiszorg, die zich gespecialiseerd hebben in de wondverzorging bij patiënten in de thuissituatie.

Bij de vakgroep wondverzorging en de FTN bestond de behoefte de kwaliteit van de wondverzorging in de thuissituatie te verbeteren. De wondkoffer werd als katalysator ingezet om deze kwaliteitsverbetering te realiseren.

Met behulp van de wondkoffer kunnen vakgroepleden patiënten een adequate wondbehandeling geven. De wondkoffer draagt namelijk bij aan een vergroting van de kennis over wondbehandeling en wondverzorgingsprodukten. Ook kunnen vakgroepleden door de wondkoffer direct over wondverzorgingsprodukten beschikken en deze gebruiken bij patiënten in de thuissituatie. Op veranderingen in de wondbehandeling kan snel geanticipeerd worden. Daarnaast kunnen vakgroepleden, met behulp van de informatie in de wondkoffer, collega's en andere hulpverleners in de eerste lijn (zoals bijvoorbeeld de huisarts) direct van een advies voorzien als ze in consult geroepen worden.

Met deze lezing over het "wondkoffer project" wordt een creatief produkt in kaart gebracht, dat bij kan dragen aan een adequate wondbehandeling bij patiënten.

Hoe is dit project tot stand gekomen?

Achtergrondinformatie

In 1995 zijn drie thuiszorgorganisaties in Noord-Holland noord (Kruiswerk West-Friesland, Kruiswerk Kop van Noord-Holland en Regionale Thuiszorg) gestart met een gezamenlijk vakgroepenbeleid.

Dit beleid is ontwikkeld om de vraag van patiënten en financiers/zorgverzekeraars naar duidelijkheid in kwaliteit en kwantiteit van de zorgverlening te kunnen beantwoorden.

Het vakgroepenbeleid heeft ertoe bijgedragen dat de kennis van de wijkverpleging verhoogd werd en taken duidelijker werden.

De wijkverpleging is zich door het vakgroepenbeleid verder gaan verdiepen/specialiseren in een bepaald zorggebied. In totaal zijn er 11 vakgroepen gestart, waaronder bijvoor-

beeld de vakgroepen wondverzorging, cara, diabetes, hart- en vaatziekten, oncologie en reuma.

De gespecialiseerde wijkverpleegkundigen en/of wijkziekenverzoekenden van een vakgroep hebben een zestal specifieke taken die liggen op het gebied van: specifieke zorgverlening aan de patiënt, coördinatie en signalering, consultatie en deskundigheidsbevordering, zorgontwikkeling, het bewaken van de eigen deskundigheid en de organisatie van de vakgroep. De vakgroepleden werken in een rayon, waarbinnen zich diverse verpleegkundige/verzorgende teams bevinden. Een vakgroep wordt gecoördineerd door één van de stafverpleegkundigen van de drie organisaties.

In de vakgroep wondverzorging hebben zowel

gespecialiseerde wijkverpleegkundigen als wijkziekenverzorgenden zitting. De vakgroepleden verplegen patiënten met wondproblematiek zelf of bezoeken patiënten samen met de hulpverlener van de desbetreffende patiënt na consultatie. De noodzakelijke deskundigheid is hierdoor zo dicht mogelijk aan de werkuitvoering gekoppeld. Zowel collega's als huisartsen vragen consultatie aan de vakgroepleden.

Uit onderzoek blijkt dat de kwaliteit en de efficiency van de zorg beter wordt naar mate verpleegkundigen vaker de gelegenheid krijgen meer specifieke huisbezoeken te doen.

De samenwerking van de Thuiszorg met de FTN

De FTN staat voor: Stichting Farmaceutische Thuiszorg Noord-Holland Noord. Deze stichting werd in 1989 door de apothekers in het gebied Noord-Holland Noord opgericht met een aantal doelstellingen:

- het ontwikkelen en handhaven van kwaliteitsnormen ten behoeve van de farmaceutische thuiszorg
- het organiseren van opleidings- en voorlichtingsbijeenkomsten
- het verhogen van de doelmatigheid van het gebruik van hulpmiddelen

De apothekers in Noord-Holland hadden er behoefte aan om hun diensten en kennis uit te breiden en te verbeteren. Het betrof voornamelijk kennis over hulpmiddelen zoals wondverzorgingsprodukten, afvoerende en absorberende incontinentiemiddelen, stomaprodukten, infuus-hulpmiddelen en speciale voedingsprodukten e.d. welke door de apotheek worden uitgeleverd/verstrek.

De doelstelling van het eerste uur is nog steeds: efficiënt omgaan met de hulpmiddelen. Het optimale gebruik van deze hulpmiddelen (wat een volumereductie teweeg bracht) was ook gewenst door de ziektekostenverzekeraars.

Doelmatig omgaan met de hulpmiddelen vereist natuurlijk goede begeleiding en advisering in de produktkeuze. Zowel de patiënt, de verzorging, de kwaliteit, de prijs, de vergoeding en de logistiek hebben een invloed op de keuze.

De FTN geeft dan ook maandelijks bijscholingen aan apothekersassistenten. Ook verzorgt de FTN op aanvraag bijscholingen voor verzorgingstehuizen, de wijkverpleging en huisartsen. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid dat de verpleegkundig consulent van de FTN

patiënten thuis bezoekt, op verzoek van de patiënten zelf, de wijkverpleging en/of huisartsen.

De FTN is dus een organisatie die de hulpmiddelen omringt met zorg: het juiste gebruik en advies uitlegt, kennis op peil houdt, hulpmiddelen bij de patiënt thuis bezorgt zoals hij dit wenst en communiceert naar andere zorgverleners. In Nederland zijn er reeds 30 van deze stichtingen.

In 1996 werd een intentieverklaring getekend betreffende de samenwerking tussen de drie thuiszorgorganisaties in Noord-Holland Noord en de FTN/apotheek met als doelstelling de patiënt samenhangende en eenduidige zorg te bieden en de kwaliteit en de doelmatigheid van de zorg thuis en de logistieke/distributieve processen te bevorderen.

De samenwerking is grotendeels geconcretiseerd, een voorbeeld hiervan is de gezamenlijke exploitatie van de Thuiszorgwinkel op verschillende lokaties in Noord-Holland Noord, in het werkgebied van de drie thuiszorgorganisaties en de FTN.

Het samenwerkingsverband heeft onder andere geleid tot eenduidigheid in informatie aan patiënten, kostenbewustwording, snellere bezorging door verbetering van de logistiek, het gezamenlijk onderhandelen met de verzekeraar en het maken van de protocollen.

Wat is het doel van de wondkoffer?

Het doel van de wondkoffer is:

- vakgroepleden geven patiënten een adequate wondbehandeling
- vakgroepleden houden de eigen deskundigheid op peil en bevorderen de deskundigheid van collega's en andere hulpverleners in de eerste lijn
- vakgroepleden kunnen direct beschikken over wondverzorgingsprodukten in de thuissituatie
- vakgroepleden kunnen snel anticiperen op veranderingen in de wondbehandeling

Het is zeer klantvriendelijk om bij een patiënt met wondproblematiek meteen het juiste verband op de wond aan te brengen na de verpleegkundige anamnese en het overleg met de huisarts.

Onder voorzitterschap van de stafverpleegkundige en de verpleegkundig consulent van de FTN hebben de vakgroepleden besloten welke wondverzorgingsprodukten in de wondkoffer opgenomen moesten worden. Op basis van praktijkervaring, kennis en research werd de sortering gemaakt. Besloten werd om per

produktgroep van drie fabrikanten een verband met de meest gangbare maat in de koffer te nemen.

Om zeker te zijn van een zo hoog mogelijke kwaliteit van de soorten wondverzorgingsprodukten werd de deskundigheid van de apotheek via de FTN ingeroepen. De kennis van de apotheek is op research gebaseerd.

Via de apotheek werd dan ook informatie aangedragen over de samenstelling en werking, de bijverschijnselen en het gebruik van de wondverzorgingsprodukten.

De vakgroepleden wilden daarnaast op de hoogte zijn van de prijzen van de wondverzorgingsprodukten. Ook deze informatie werd door de apotheek/FTN aangeleverd.

Hoe werkt de wondkoffer in de praktijk?

De gespecialiseerde wijkverpleegkundigen en wijkziekenverzorgenden van de vakgroep wondverzorging beschikken over een wondkoffer.

De wondkoffer wordt door de vakgroepleden gebruikt tijdens huisbezoeken aan "eigen" patiënten en bij huisbezoeken die gebracht worden na consultatie.

De wondkoffer wordt daarnaast als educatiemateriaal gebruikt bij bijvoorbeeld een teamoverleg of het inwerken van nieuwe medewerkers in de organisatie. Tijdens een teamoverleg kan er bijvoorbeeld gesproken worden over een patiëntsituatie waarbij sprake is van wondproblematiek. Het vakgroeplid geeft dan gewenst of ongewenst advies over de wondverzorging en de mogelijke nodige wondverzorgingsprodukten. Zij kan de produkten direct laten zien daar zij de koffer altijd bij zich heeft.

Wanneer er een beroep op het vakgroeplid wordt gedaan door een collega voor advies over wondverzorging kan ze samen met deze collega een huisbezoek brengen aan de patiënt, de wond bekijken en een advies geven over bijvoorbeeld een wondverzorgingsprodukt. Voordat er echter een wondbehandeling gestart of gewijzigd wordt, vindt er altijd overleg plaats met de huisarts. Na overleg met de huisarts wordt het gekozen produkt uit de koffer genomen en bij de patiënt gebruikt. Ook de arts kan een beroep op het vakgroeplid doen om advies te krijgen over een wondverzorgingsprodukt.

Wanneer het produkt via een recept wordt besteld zal datgene wat gebruikt is vanuit de wondkoffer hierin weer terug komen.

De wondkoffer kan weer aangevuld worden door een bestelformulier in te leveren bij de stafverpleegkundige.

De vakgroepleden beperken zich natuurlijk niet alleen tot adviezen over wondverzorgingsprodukten. Er wordt ook aandacht besteed aan andere aspecten die invloed hebben op de wondgenezing en -verzorging.

Tevens wordt er in overleg met de huisarts een zogenaamd "wondzorgplan" opgesteld.

Wat zit er in de wondkoffer?

De wondkoffer bevat:

- a. wondverzorgingsprodukten in verschillende maten
- b. een overzichtslijst met de gekozen produkten:
  1. met de generieke naam, en tenminste drie fabrikanten
  2. waaruit het produkt bestaat
  3. verschillende maten
  4. doelstelling van het produkt
  5. hoe de produkten te gebruiken
  6. de prijs per produkt
- c. een wondverzorgingsprotocol met hierin het WCS-model verwerkt
- d. wondmeetkaarten
- e. een bestellijst voor wondverzorgingsprodukten

Evaluatie/conclusie

Op de wondkoffer werd positief gereageerd via de eerste evaluatie onder de vakgroepleden wondverzorging. De vakgroepleden gaven te kennen dat ook de arts en de patiënt zeer tevreden waren over de adviezen en snelle verzorging. Andere voordelen waren onder andere de gevarieerde inhoud met hierbij het doel van het produkt en de prijs. Ook de presentaties van de produkten aan collega's werden als zeer positief ervaren. De koffer draagt er ook toe bij dat het makkelijker is om lastige vragen te kunnen beantwoorden. Hierdoor komen er meer vragen bij de vakgroepleden terecht. Doordat vakgroepleden de wondkoffer als katalysator gebruiken om hun deskundigheid uit te dragen kan een adequate wondbehandeling bij patiënten gerealiseerd worden.

* Tootje Hoovers, stafverpleegkundige Kruiswerk West-Friesland

** Ineke Broekkamp, verpleegkundig consulent FTN

Voordracht gehouden tijdens het WCS congres d.d. 18 november 1997 te Utrecht.